

tytu, kiekvienas į pa-
diestą. Ejo taip pat ir
apas nuo Galilėjos iš
to Nazaret į žydų žemę,
ido miestą, kursai vadi
Betleem dėlto kad buvo
ovido namų ir giminės,
butų užrašytas su Ma-
suzadėta sau moterimi,
a. Ir stojosi, kad tenai
išsipildė dienos, idant
ndytų. Ir pagimdė su-
avo pirmgimui, ir su-
jį vystyklais ir padėjo
akartėje, jog nebuvo a-
s vietos gspadoje. O
piemenis toje šalyje,
antis ir sergintis nak-
argybą ant savo kaime
štai Viešpaties aniuo-
ojosi pas juos, o Dievo
ybė apšvietė anuos, ir
ando didžia baime. Ir
iems aniuolas: Nesibi-
nes štai apsakau
didžia linksmybę, kuri
siems žmonėms: jog
len užgimė jums Išga-
as, kursai yra Viešpats
as, Dovo miesto. O
ms ženklas: rasite ku-
vystytą vystyklais
lėtą prakartėje. O tuo-
stojosi su aniuolu dau-
dangiškųjų pulkų, gar-
čių Dievą ir sakančių:
Dievui augštybėse, o
amės romybė žmonėms
valios.

tromatoms Mišioms.
tija. — Tit. III, 4—7.
t kada pasirodė mūsų
ytojo Dievo malonybė
ybė, ne iš teisybės dar-
riuos mės darėme, be-
vo gailėstingumą išga-
a per apmazgojimą a-
mo ir atnaujinimą
nais Dvasios, kurią iš-
ant mūsų apščiai per
Kristų, mūsų Išgany-

to šiose dienose kalbėjo
mums per Sunų, kurį pasta-
tė tėvaimi ant viso, per ku-
rį padarė ir amžius; kursai
kai yra skaistumas garbės ir
jo Eysybės paveikslas, o pa-
dares griekų apėstijimą, sė-
di po dešinei didgalybės
augštybėse: tuo geresnis pa-
stojęs už aniuolus, kuo pra-
kilnesnį vardą už jo apturė-
jo, Nes kuriam aniuolų kuo
met sakė: Mano sunus esi tu,
aš šiandieną pagimdžiau ta-
ve? Ir vėl: Aš busiu jam tė-
vu, o anas bus man sunum?
O vėl, kada įvedė pirmgimu-
sį ant žemės apskritumo, sa-
ko: tegul kloniojasi jam vi-
si Dievo aniuolai. O aniuo-
lams vėl sako: kuris daro
aniuolus savo dvasėmis, o sa-
vo tarnais ugnies liepsną. O
sunui: tavo sostas, Dieve,
amžių amžiams: teisumo laz-
da, tavo karalijos lazda; nu-
mylėjai teisybę, o neapken-
tei neteisybės, — dėlto tave,
Dieve, patepė tavo Dievas
džiaugsmo aliejum daugiau
už tavo draugus. Ir: Tu Vieš-
patie, pradžioje nutvirtinai
žemę, o dangus yra tavo ran-
kų darbas. Anie pražus, bet
tu pasiliksi, ir visi, kaip ru-
bas pasens; ir kaip apdarą
permainysi juos, ir bus per-
mainyti, bet tu esi tasai pats,
ir tavo metal nepasibaigs.

Evangelija. — Jon. I, 1—
14. — Iš pradžios buvo žodis,
o žodis buvo pas Dievą, o
Dievas buvo žodis. Visi daik-
tai per jį stojosi, ir be jo nie-
kas nesistojė, kas tik stojo-
si. Jame buvo gyvenimas, o
gyvenimas buvo žmonių švie-
sybė. O šviesybė tamsybėse
šviečia, o tamsybės jos nea-
pėmė. Buvo žmogus siustas
nuo Dievo, kuriam vardas
buvo Jonas. Tasai atėjo liu-

mę, kad pasiekia ir atgaivi-
na net ir labiausiai nuliudu-
sias širdis.
Kalėdos yra tai šventė Ku-
dikėlio Jėzaus, šventė Tojo,
Kuris yra džiaugsmas ir lai-
mė, Kuris atėjo, kad nupuol-
siai ir nuliudusią žmonių
giminę pradžiuginti, atnešti
jai viltį ir laimę.
Bažnyčia visa širdžia,
džiaugsmu sklidina, augšti-
na, šiandien mums suteiktą,
dangaus dovaną. Kalėdų die-
noje. Bažnyčia suteikia vi-
siems kunigams daleidimą
laikyti trejas šv. Mišias; au-
skoti Dievui tą didžiąją au-
ką, kurioje pribūna vėl Jis
Pats, Kuris kaip mažas Vai-
kelis užgimė Betlėjame, i-
dant žmonių giminės
Džiaugsmas taptų ir mūsų
džiaugsmu. Tos trejos Mi-
šios, nors įvairiose valando-
se yra laikomos, bet, iš tre-
jopo atžvilgio, tur tarpe sa-
vęs susirišimą. Kokiuo-gi bū-
du? Paminėsime čia jas at-
skiriam ir pamatysime,
kaip jos visos yra sujungtos
tarp savęs šviesa, džiaugs-
mu ir meile.

Pirmosios Mišios yra lai-
komos pusiaunaktyje, kuo-
met tamsybės da mus apšiau-
čia; tečiaus, toje gilioje tam-
soje, praslinkusių prieš Kris-
taus atėjimą amžių, švietė
žvaigždės, gaivinančios viltį
Jo atėjimo, kol Pats Jis ne-
atėjo, Kuris yra Amžina mu-
sų Šviesa.
Antrosios Mišios yra laiko-
mos brėkstant, kada jau die-
na švinta ir saulė tėja ir tuo-
met ateina Tasai, Kuris yra
Amžinoji Diena ir mūsų ne-
temstanti Saulė.
Trečiosios Mišios yra lai-
komos pusiaudienyje, kuo-
met šviesa yra didžiausia ir
gamta linksmiausia o tamų

das apvaikšiojant, atrasti
džiaugsmą. Juk Jėzus yra ir
mūsų. Sekime Jo pavyzdį,
šioje, Kalėdų Dienoje. Jis
atėjo džiaugsmą atnešti; Jis
buvo pasitenkinęs ir dau-
giau nei pasitenkinęs po ta
šalta, nuošalia, pastoge, nes
Jis atėjo ne džiaugsmo ieš-
koti, bet jį atnešti. Dėl Jė-
zaus meilės atsižadėkime
saumeilės. Kalėdų dienoje
steigkimėsi suteikti džiaugs-
mą Jezui ir mūsų artimui.
Užmirškime save dėl Jėzaus
o Jis, atsilyginimui, pripil-
dys mūsų širdis džiaugsmu
taip dideliu apie kurį nei ne-
manėme. Paklauskim tik
meiliai Vaikelio Jėzaus:
“Brangus Viešpatie, ką tu-
riu veikti, kad padaryčiau
šiandien laimingą, kurį nors
iš Tavo vaikelių?” S.

SVEIKI SULAUKE LINKSMŲ KALĖDŲ!

Maloniems “Draugo” skai-
tytojams siunčiame širdin-
giausius velijimus **Linksmų
Kalėdų!** Lai Romybės Vieš-
pats užviešpatauja Jusų šir-
dyse! Lai išnyksta iš katali-
kų tarpo pavydai, neapykan-
tos, paniekinimai! Lai užžy-
di meilė ir sutikimas! Lai
išnyksta tamsybė ir užspindi
šviesos spinduliai!
Tegul kuklikėlis Jezus su
savo “gera valia” apsigyve-
na Jusų širdyse!

Kurių skaitytojų prenu-
merata pasibaigusi, tiems
šis numeris bus paskutinis.
Siunčiant pinigų, čekius,
arba “Money Order”, siun-
kite ant adreso:
“DRAUGAS”,
314 East Market St.,
Wilkes-Barre, Pa.

GLORIA IN EXCELSIS DEO.

Kalėdos... Tūkstančiai
kunigų bažnyčiose prie alto-
rių intonuoja tą gražiąją
Dangaus giesmę, kurią pats
Visagalis sudėstė savo Sū-
naus gimimo dienoje, o ku-
rią pirmą kartą išgirdo var-
gingi piemenėliai Judėjos
dirvose: **Gloria in excelsis
Deo.**

Kunigų žodžiams pritaria
gaudi vargonų melodija,
būriai skambančių kūrų, baž-
nyčių varpai, milijonai tikin-
čiųjų — žodžiu, kas tik gy-
vas skubina dvasios pagavi-
mę į Betlėjaus Kutele, idant
ten sudėtų savo širdingiau-
sius pasveikinimus tikrą už-
gimusiui Išganytojui.

**Tūkstantis devyni šimtai
ir dešimts metų** nuo tada,
kad šios giesmės aidas pa-
siekė mūsų vargingą žeme-
lę!... Tiek metų, tai ne vie-
na diena! Daug šimtmečių
užtekėjo, ir vėl nusileido į
amžinasties neapimamus
plotus; daug tautų ir viešpa-
tysečių atsirado ir vėl išnyko
šimtmečių versmėse: gamta,
mokslas, aplinkybės bereng-
damos žmonių vis naujas-
niu ir naujesniu rūbų nega-
lėjo nepalytėti jos būdo,
jausmų, palinkimų, taip kad
šiandien mes žiūrėdami į Bet-
lėjaus Kutele negalim neiš-
vengti šimtmečių eilės, civi-
lizacijos sluoksnių, mokslo
šešėlių... Tai vienos pa-
žink Dangaus galybės, su-
sūda geležį, liejama — girdima

sudildo uolą, vanduo gesina
ugnį — bet... kuris iš šių
gaivalų kadanors užkenktų
Augščiausiojo balsui?...
Jis, it trimto aidas, jurių u-
žimas, arba miško šlamėjimas:
kuo smarkiau padukę
vėjai dūksta ir siaučia, tuo
garsiau ir aiškiau jie atsilie-
pia...

Tai visgi, skaitytojai, na-
lonu būtų nors mintim persi-
kelti ant Betlėjaus pakalnių,
kada prisiklausus angeliš-
kai melodijai tų piemenėlių
dvasioje, kurie pirmą kartą
ją girdėjo...

Naktis. Giedri mėnesiena.
Mėnuo atkreipdamas savo
nublankusį veidą blaško nak-
ties šešėlius Judėjos pakal-
nėse; nekartą taip tankiai ir
sparčiai mėto savo sidabri-
nius spindulius, it, sakytum,
norėdamas glėbin paimti Do-
vydo tėvynę, ir priglausti ją
prie savo šaltos krūtinės...
Žvaigždės, nedrąsiai, it mui-
tininkas bažnyčioje, nedrįs-
damos pakelti akis į Jo Šven-
čiausią Veidą, galvą žemyn
nulenkusios mušasi į kruti-
nę; tai vėl, it, sakytum, no-
rėdamos ką atrasti nakties
taikiuose šešėliuose, žyp-
čioja savo auksine šviesa...
Žodžiu, visas dangaus firma-
mentas net štai skaisčia-
kaip kristolas, rožybė,
žemėlės, ir-gi, miegas ne-
ramina. Anaipol; į kurias ša-
li tik nepažiūrėsi — girdima

veiklus judėjimas. Vieške-
liai, keliai, takai net, rodos,
lūžta nuo keleivių daugy-
bės. O ypač garsus vieškelis
Hedrono ir Jeruzolimos tar-
pe, net, rodos, pajudavęs
nuo žirgų kanopų ir kelei-
vių pėdų: iš abiejų pusių —
šiaurės ir pietų — būriai ke-
leivių skubina į Betlėjaus
miestelį, idant ten ryto —
anksti galėtų užsirašyti Ce-
zaro kningoje.

Pats Betlėjus — vargin-
gas ir mažas, o kurio vardas
jei tik pranašų raštuose užsi-
likęs, bet šiąnakt... garsus,
kaip Augusto Roma!... Iš-
tolo žiurinėjam prisimena
patogi Venecija, arba Ro-
mos degimas Nerono laikuo-
se. Arčiau priėjęs, atsirandį
didelesniam žmonių pulke,
tie žmonės, kad ir žydai visi,
tai vienok, pagal tarnę ga-
lima atskirti vietinius — Ju-
dėjus, nuo Samaritėčių, Ga-
lilėjų ir Perėjiečių. Tankiai,
sutinki Romos šarvuotus ka-
reivius, kurie čion atvyko,
kad užlaikytų tvarką. O ten
toliau, Jeruzolimos link,
spindi patogus Herodo rū-
mai, kur Herodas, pulke Ro-
mos oficerių, prie skanaus
vyno, šaulia toastus Jo Di-
dybei Augustui.

Bet visų svarbiausia vie-
telė mums, skaitytojau, tai
Rephaim'o Dirvonai dalijan-
tieji Betlėjų nuo Herodo rū-
mų. Čia, girdima, girdima

š Lietuvos.

panpėcios ligos. Pasta-
savaitė susirgo Vilnia-
karlatina — 41 žmogus,
rių šiltinėm — 7 žm. ir
ais 1 žmogus.

apžiūrėję naująją bažnyčią
p. Lenskio dvare “Beltoji-
Vaka”, ir laikinąją Rukai-
nių koplytelę, Trakų ap., lei-
do abiejose pradėti pamal-
das.
Riešos (Vilniaus ap.) vals-
čiaus valstiečiai prašo suda-
vėti Soderov parapičio nau-

me dar paskutinę veliunies
korespondenciją iš Lintu-
pės.
“Viltis”.
Lankeliskiai (Vilkav. p.).
B'aurus pasiūlymas. M. kai-
me pas ukininką M. I. pri-
stojo tarnauti koks tai vai-
kinas, kuris huk slapstesis

Vieksniai (Šiaulių pav.).
Iš miestelio eina daug darbi-
ninkų į Kapėnų dvarą ant
darbo. Subatos vakare už sa-
vo prakaito darbą gavę už-
mokesnį eina namo: parėję
9 valandę vakare, užėina į
Plaustinę pasilsėti ir taip
beilsant prisieina kitam vi-

dininką, kurio kieme užmuš-
tas vaikišas. Užmuštasai
vaikinas buvęs įsimylėjęs į
to ukininko dukterį ir jau
manęs ją apvesti ir dalies
jau buvęs paėmęs keletą de-
šimčių rublių. Spėjama, kad
dėl tų pinigų jisai ir už-
muštas, nors suimtasai ne-

**Baudžia už senus kiauši-
nius.**
New York, N. Y. Federa-
liškas teismas nubaudė fir-
mą E. F. Rosebreeck and Co.,
dviem šimtais dolerių ir už-
mokėti teismo kaštus už par-
davimą sušaldytų senų
kiaušinių, visai jau netinka-

Nubaudė žmogžudžius.
Richmond, Va. Elektri-
ka nužudyta Joną J. Smyth už
pačios iš dukters užmušimą
Norfolk'e augusto mėnesy-
je šių metų. — Cleveland'e,
Ohio, nuteista Earl'ą Pen-
der'ą visam amžiui kalėjim-
an už nužudymą ponios

REDAKCIJOS PASTABOS.

Kaip žinoma, pastarieji rinkimai į kongresą atsižymėjo tuo, kad republikonai pralaimėjo ir kad tapo išrinkti trys atstovai, kurie yra radikaliskiai už republikonus ir demokratų. Tais atstovais yra Viktoras Berger, socialistas (iš Milwaukee), vienatinis doklės (single tax) šalininkas Henry George (iš New York) ir William Kent, Kalifornijos "republikonas—insurgentas", stovįs po vėliuku, ant kurio parašyta: "Giebelime mūsų krašto girus!"

Tų trijų vyrų garbintojai aprašo — žinoma, su dideliu entuziazmu — jų gyvenimą, idealus ir darbus savaitraštyje "Survey" (Dec. 3, 1910).

Bergerį ima savo globon žinomas Markso biografas John Spargo. Berger yra gimęs Austrijoje, ten jis baigė mokslo, pirm 32 metų atvyko į Milwaukee, mokino vokiečių kalbos Milwaukee's viešose mokyklose... na, o vėliau tapo socialistu ir laikraštiniu. Naminame gyvenime esąs labai "idealiskas". Šiaip jau diktas, energijos ir iškaltos pilnas, Berger daras didelį įspūdį į savo klausytojus. Angliškai kalbą vokišku akcentu, bet jo raštai parašyti gryniausios anglų kalba. Prakalbėse nemėgsta kalbėti apie Markso vertybės teoriją nei apie istoriškąjį materializmą. Jam nerūpinčios teorijos, nors gal niekas geriau nepažįsta už naują kongresmaną iš Wisconsin. Jis žiūrįs į gyvenimą iš praktiškosios pusės. Todėl jo įtekmė į socialistų judėjimą esanti labai didelė. P. Spargo tikslai, jog Berger apreišk savo svarbų kongrese.

Chicagoje eina vienatinis doklės organas: "Public". Štai to laikraščio redaktorius, Louis F. Post, duoda trumpą charakteristiką naujo kongresmono iš New Yorko.

Henry George yra sunus nabašniko Henry George'o, prasmantjo vienatinis doklės teorijos. Toji teorija mokina, jog visos nelygybės ir neteisėbės ant žemės yra daromos ne kapitalistų, kaip tai skelbia socialistai, bet monopolistų. Kad prašalintus tas neteisėbės reikia tik atimti žemės iš privatinių rankų ir atiduoti ją visuomenei. Kas norės žeme naudotis: vesti ūkį, tiesti geležinkelį, statyti dirbtuvę arba sankrovą ir t.t. turės mokėti visuomenei mažesnę ar didesnę nuomą, žiurint į žemės vertybę. Tokiu būdu nereiks imti jokių mokesčių nuo žmonių, nes nuomos už žemę — vienatinis doklės — užteks pilnai visiems viešiesiems reikalingas, o dar priedams santykinai tarp žmonių suais lygavarybėn. Prie progos galima paminėti, jog L. Tolstojus buvo persiėmęs George'o mokslu.

Štai p. Post užtikrina, jog vienatinis doklės kongresmonas tvirtai laikosi savo tėvo mokslo ir jog yra plačiam pasauliui gerai žinomas ne dėlto, kad jo tėvas buvo žinomas, bet dėlto, kad pats savaimi išsidirbo sau vardą.

ir už užlaikymą girių ir prigimtųjų turtų visuomenės rankose.

Denver'o teisėjas Ben B. Lindsey neranda pagyrimo žodžių naujam kongresmonui iš Kalifornijos, Williamui Kent'ui. Kent nėra nei socialistas, nei vienatinis doklės šalininkas nei net demokratas. Jis yra republikonas, bet atsižymi tuo, kad darbuojasi išpaskutiniųjų, kad tik apgintų Amerikos prigimtas grožybes ir turtus (giras, mineralus ir t.t.) nuo godžių kapitalistų — naikintojų. Jis tai apsaugojo 300 akrų puikių — puikios Muir girios Kalifornijoje nuo iškirtimo. Dabar toji viena gražiausių pasaulio saulyje vieta yra visuomenės parku.

Tikima, kad ir p. Kent parodys savo energiją ateinančiame kongrese.

Bet ką gero nuveiks tie visi trys radikalai kongrese, pamatysime tik ateityje.

Neperseniai vienas senesniųjų Amerikos lietuvių laikraščių pasakė, kad "Draugas" atsižymi giliu pažinojimu evoliucijos, kuri visais keliais veda į Rymą. Da bar socialistų juokų laikraštis tvis tvirtina, buk "Draugas" atsižymi nedraugiškumu.

"Draugas" nėra draugu tiems, kurie nėra draugais katalikų ir šiaip jau gerų norų žmonių. Jeigu "Draugo" nedraugiškumas tikrai šitame dalyke teapsireiškia, tai juokų laikraščio sąmojis neatsiekė savo tikslo. Vadinasi, šauta, bet nepataikytas.

"Draugas" yra bičiulių tik gerų, dorų žmonių; su galvažudžiais, apgauliniais, išnaudotojais, pasileidėliais ir kitokiais nedraugais "Draugas" nedraugauja...

Buvo jau rašyta "Draugo" apie tat, kad "Kovos" redaktorius J. B. Smelstorių apdraskė veidą zecerui J. Miškinui, už ką pateko kalėjimui. L. S. S. 1-osios kuopos komisija, ištyrusi visą atsitikimą, atrado kaltu Miškinį, Smelstorių ir "Kovos" administratorių J. Grinių. Grinius ir Miškinis tapo išmesti iš Sąjungos, o Smelstorių suspenduotas iki Soc. Sąjungos suvažiavimo.

Tuo incidentas nepasibaigė, J. reikalą įsiuko visa Sąjunga. Naujoji komisija, sušaukusi iš M. M. Račiutės, B. K. Kondratavičiaus, ir P. Gryniaus, tyrinėjo atsitikimą iš naujo ir pirmosios komisijos nusprendimą atmainė. Tapo nutarta prašalinti iš spaustuvės ir L. S. Sąjungos tik vieną J. Miškinį, o iš tyrimą Grinius ir Smelstorių kaltę pavesi teisėjui, kuriai susidės iš 7 asmenų. Po du sąnarių į tą teismą pasiskirs sau Grinius ir Smelstorių; tuo du išsirisks vėl po vieną, o septyntąjį teisėją paskirs Sąjungos Pildantysis Komitetas. Tuo tarpu Grinius neturi naudotis valdišku teismu, kaip grąšina; jei tą padarytų, tai turi būti prašalintas iš Sąjungos. Smelstorių gi neprivalo kaltinti Grinius už suareštavimą, kol dokumentais nebus parody-

bai barasi "Kovoje" (žiūr. 48 num.). Štai keletas žiedelių, su kurių pagalba redaktorius Smelst. teisingai save ir visą bėdą suverčia ant administratoriaus Grinius:

Rugpjūčio pradžioje redaktorius pareikalavo nuo administratoriaus algos. Šis ciniškai atsakė: "Agituok, kaip ir aš, tai turėsi ir tu". Kad Smelst. pareikalavo iš naujo sau priderančios algos, tai pas Grinių atsivėrė "visas šaltinis pludimų, iš niekinimų "draugiškais" epitetais, ir kad (aš, Smelst.) esu netikęs, negaliu reikalauti, kad man (Sm-ui) būtų mokama pilna alga."

Eeina tolesni barniai už algą, kuriuose "visas apmados kibiras išsilieja ant Smelst. galvos". Kivirčiai pasibaigia tuo, kad Sm., jau sėdėdamas kitame kambaryje, sako:

"kad (Griniui) nėra ko taip rustaut, nes laiko sau pagalbininką, kuriam juk ne iš savo kišenius moka algą, o kuris kaip šuo kandžioja zecerius ir daro nesutikimus, tarnaudamas J. Griniui lyg slaptoji policija."

Toliau skundžiasi redaktorius, kad jį nusiūsta kalėjimui "su pagalba kreivos prisiekos", kad "Grinius "prieteliai" (o Smelstorių, suprask, neprieteliai), "kaip kurmiai knisosi tamsoje", kad prieš jį (Sm-į) buvo varoma "juodoji politika, prie kurios vartota ir intrigos", kad iš jo, Smelstorių bandyta padaryti "baisiausį kriminalistą, nes šnipu ar pinkertonu įtart turbut nebūvo galima", ir t.t. ir t.t.

O dabar paklausykime J. Grinius pasiskundimo:

Mano ypatą "teršė ir pludo", mane diskredituoja ir beveik įkriminaluoja visai Sąjungai". Kalčiausias esąs A. Bernota, nes jis "leidžia baurias paskalas ant manęs". Tas Bernotas porą metų atgal varė "baurią agitaciją, griovė kuopas, ardė sąjungą ir kenkė darbininkams solidariskumui", o paskiau "pradėjo vesti šlykščią politiką tarpe "Kovos" darbininkų". Galop

"Bernotas ir kompanija dasiekė savo tikslo, apjuo dino mane (Grinių). Daėdė iki tiek, kad priverstas buvau atsisaukti (siel) iš kuopos, podraug iš sąjungos, nes su tokiais žmonėmis, kurie be mažiausio užsisarmatijimo, be mažiausios gėdos gali leisti tokias bjaurias paskalas ir nuolatos daryti slaplus naminius kivirčius, daugiaus darbuoties negalima".

Skundžiasi p. Gr. daugiau dar, meldžia Bernotas "priduoti tikrus apkaltinančius darodumus" ir t.t., bet pabaigoje prisipažįsta, kad yra išmestas iš Sąjungos:

"Aš esu išmestas — šaukia jis patetiškai, — bet aš pavienė ypatas, rasiu sau gyvenimui veikmenis, nereikalaudamas jūsų (sąjungiečių) pagalbos, nes jeigu jūs mane apleidote tokiais intrigantais, tai aiškus ženklas, jog aš jums nereikalingas".

Tiek "buves narys ir administratorius J. Grinius".

ką", "provokatorystę", "intrigas", "nuožvalgiavimus", "faktų užslėpimus", "nešvarinį intrigų vaisius", "užkūšiną burnos nedorų paskalbų skelbėjams" ir kitokius Lietuvių Socialistų Sąjungos purvus, kurie, ačiu patiems "draugams", pradeda išsidiuoti aikštėn.

Tasai vilkinas aikštėn socialistų purvą nepatinka nei P. Puskunigui, bet p. Puskunigis — tai filosofas, kuriam nėra svetimas net Spencer'io vardas. Taigi apsidengęs išminties toga, bando suraminti brolius-socialistus augštai skambančiais žodžiais ir neturinčiais jokio senso sakiniiais:

"Žmonės nėra angelais — rašo filosofas. — Šitas surėdymas žiaurus, nežmoniškas, jis visu savo sunkumu gula ant darbininkų luomos. Užtai, kaip patiems darbininkams taip ir darbininkiškos organizacijos yra sunkiausias kelias eit prie išsiliosavimo ir visavietinės socialistiškos tvarkos. Ir tokios klaidos arba nesusipratimai daugiausia aplanko pastaruosius".

Tos "klaidos ir "nesusipratimai" tai pestynės, tąsėnės po teismus, intrigos ir kitokie nešvarumai Amerikos lietuvių socialistų organizacijoje. Tos "klaidos" labai lengvai išteisinamos: kila jos iš to, kad darbininkams yra sunkiausias kelias eit prie socialistiškos tvarkos!

Todėl, esą, "nereikia nusiminti, nereik nustot vilties ir energijos, nes reikia visuomet turėti mintyje tą, kad tas — taip pat normališkas daiktas, kol ši draugija neišsitobulys supratime ir nepersikeis šis surėdymas kuris yra aršesnis savo žiaurumu už senobės barbarų gadyne".

Ar reikšia tai, kad Smelstorių galėjo su lengva širdim draskyti veidą Miškinui, šis pasodinti Smelstorių kalėjimui, o L. S. S. 1-oji kuopa išmesti iš organizacijos Grinių, kursai niekam veido nedraskė?

Bet eikime toliau. Musų filosofas bando išrišti klausimą: Iš kur atsiranda nesusipratimas. Filosofas išriša jį labai gudriai, taip gudriai, kad verta p. Puskunigio žodžius atsiminti visiems Sokratams. Klausykite:

"Nesusipratimai tankiai atsiranda, kad ilgai žiop sodami ką-nors pražiop some, o paskui — na, nesusipratimas".

Kad parodžius teisingumą savosios teorijos ("nesusipratimų priežastim yra pražiopojimas ko norints"), p. Puskunigis padaro auką pats iš savęs. Mano paties, girdi, patyrimas patvirtinas mano žodžius. Gyvenu, girdi, Chicagoje, centre tautiečių—socialistų ir centre tautiečių—anarchistų, bet jokiu būdu negalėjau pamylėti ar pamėgti jau per daug įjėjęs "tėvynės meilės himnų"... neskaitydamas tautišky laikraščių, nemačiau, kad tarpe tų tautiškos meilės himnų kartais slepiasi išdavių pašnabžda. Vis tai buvo tad, kad "mano prote buvo taip mažai tautiškojo intelektualizmo".

Bet štai p. Pusk. pradeda an

"kad jau nėra vilties patviti musų tautiškus karžygius, noroms nenoroms reik atsilikus patikėti tarptautišku".

Pasakęs tokią gilią sentenciją, p. Pusk. — kaip tai filosofui pritinka — daro dar gilesnę refleksiją:

"Viskas praeina, bet viltis geresnės žmonijos ateities niekad žmonių neapleidžia".

Bet čia susigriebia, kad nepabaigė kalbos apie nesusipratimą, todėl tuojau, nors nenorėdamas, rašo:

"Bet vis reik grįžti prie nesusipratimo, kuris kyla iš to mažmožio, kaip antai užsiuolimas vieno žmogaus ant kito.

Kad parodžius, kad užsiuolimas žmogaus ant kito yra tik mažmožis, musų filosofas aiškina taip-pat originališkai:

"Gyvenimas — kova, kova — užsiuolimai ir apsigynimai. Tą matome ant kiekvieno žmonių istorijos puslapio..."

Iš to išeina, kad "Kovos" darbininkai galėjo tarp savęs susipešti, be sukėlimo jokio papiktinimo, nes tai "mažmožis", kilęs iš "pražiopojimo" (pavilijame toliau protauti už p. Pusk.) kulturingumo vaisių, — mažmožis, kursai parodo, jog "barbariški instinktai pas žmones užsilikę".

Bet p. Pusk. netik filosofas, kursai moka "moksliškai" išrišinėti etikos klausimus, jis dar yra tikras socialistas, todėl jam gaila, kad socialistai aikvoja savo spēkas kovoje vieni prieš kitus vieton palaikyti jas kovai su kunigais, buržuais ir kapitalistais. Todėl jis baigia savo "traktatą" žodžiais:

"Klesinė kova kaskart apima platesnius plotus, tą kovą vesti mums reik kas kart daugiau ir daugiau spēkų, kurias naikina mūsų priešai. Nenaikinkime jų savo spēkų patįs".

Kas netiki, jog visos augščiau privestos ištraukos yra išimtos teisingai, tas tegul peržiūri "Kovos" 48 num.

Mums-gi lai buva pavelyta išreikšti pasigailėjimą savo brolių darbininkų, kurie pasiduoda tokių "vadovų" įtekmėi.

Netik L. S. S., bet S. L. A. neramu. Priėjo prie to, kad 11 kuopų gyvuojančių Naujoje Anglijoje, susaukė konferenciją į New Haven'ą (14 d. rugpjūčio) ir užprotestavo prieš Susiv. naująją konstituciją. Protestuota prieš padalijimą narių į daugelį skyrių, užkrovimą augštos mokes ties ir suteikimą beveik neapribotos valdžios Centro Komitetui. Už tokį darbą Centro Komitetas suspendavo 45 atstovus ("Kel." sako, 45½) į viršminėtąją konferenciją.

Kilo trukšmas. "Metežnikai" (sulygink F. Z. Bradchilio straipsnį: "Susivienijimo Pildomoji Taryba", "Tėv." No. 48, 570 pusl.) apsirinko sau "Keleivį" organu ir pradėjo varyti agitaciją prieš 25-tojo seimo nutarimą ir t.t. Pasirodė net spaudinti lapeliai su parašu "Seni nariai". Tuose lapeliuose pasiskundžiama, buk dabartiniai organizacijos va

t. — todėl, esą, reikia išrinkti geresnius vadovus, o ypač A. B. Strimaitį centrališku sekretorium (žiūr. "Tėv." No. 47).

S. L. A. prezidentas M. J. Damijonaitis ("Tėv." No. 46) paleido atsiliepiamą į "miechus draugus", kad neklausytų tų kurstymų, bet laikytųsi tvirtai organizacijos. Bet, deja! atsiliepiame tapo paminėta apie "frakcijas", "niekšus", "neprašytus pranašus", "gudruolių" ir t.t.

Naujosios Anglijos malikontantai — pavadinkime juos "insurgentais" — palaikė p. Damijonaitį atsiliepiamą apšmeižimu ir štai žiūrėk ("Keleivio" No. 49) Connecticut'o valstijos išrinktas veikiantysis komitetas: S. V. Bakanauskas, M. J. Vokietaitis, Jonas T. Kazlauskas, Juozas A. Šunskis, ir J. S. Pruselaitis, pareikalavo nuo p. Damijonaitio, kad faktais parodytų, jog jie ima lekejas nuo "niekšų gudruolių", ir t.t.; jeigu-gi to nepadarys ir neatšauks savo šmeižimų toje pačioje "Tėvynėje", tai jis turįs būti suspenduotas iš prezidento iki 26-am seimui, o jei Pildantysis Komitetas to nepadarys, tai jie (Bakanauskas et al.) busi priversti kreipties į valdiškąjį teismą prieš "Tėvynę" ir Damijonaitį.

Dabar "Tėvynėje" eina karšti apgynimai p. Damijonaitio ir Centro Valdybos pasielgimo. Gina advokatas Bradžiulis, d-ras Graičiūnas ir k. Tuo tarpu S. L. A. narių skaičius nesidaugina, bet kaip nurodo "insurgentai", puola žemyn (paskutinėje ataskaitoje esą parodyta 1124 sąnarių suspenduotų ir išbrauktų!).

Andai rašėme, kad reikiva Dievui padėkoti, kad S. L. R. K. A. išsigelbėjo iš pavojaus. "Katalikas" (No. 49) to nepripažįsta. Jo nuomone, Susiv. papuolęs į "Draugo" klijos įtekmę, o taijai klijai labai patinkanti dabartinė betvarkė organizacija. Jei dėkoti — rašo "Kat.", tai kėkokime, bet reikė podraug Dievo pagalbos šaukties... turbūt tam, kad S. L. R. K. A. patektų "Kat." klijos globon.

Pyragas už pyragą! Priduriame dar, kad didžiausių betvarkė organizacijoje daro 1-asis kasos globėjas, kursai labai arti stovi prie "Kataliko".

Rarotai.

(Iš jaunystės atsiminimų).

Buvo subatos vakaras prieš pirmą nedėlidinį advento. Šią visą savaitę buvau namieje, iš priežasties, kad musų mokykloje, kelias vaikų apsirgo rauplėmis, tai Kalėdas švėsti šmet musų mokyklą paleido už savaitės prieš adventą. Aš, nors mėgau mokyties, linksmas grįžau namo mastydamas, ką aš tą laiką veiksiu... Labai man tiko tas laikas, nes kaip sakoma, prasidėjo ilgi vakarai. Kol šviesu budavo, liubos lauko aptvarkydavo, priteima visi susirinkdavo į pirkėją. Pavakarieniavus vyrai paūčius sukdavo, ar taip ką trusdavo. Mergos verpd

gu taip tykiai tik dirbtų ne: tie vakarai labai linka. Dažnai mergos davo, vyrai joms pritar storesniu balsu. Tiku ram ūpi, kaip kada uždavo ir musų tėvukas istoru drebandu balsu, pajukdamas mamą, iš dažnai visus prajuokind Kaip užtrauks savo patį:

Eiva boba pupų k
Riugt, riugt, nega
Nei sveikatos netu

Mamai buk tas nepatavo, griebdavo mušt; riugt į kuprą, sakyd Tik jau tu, tėve, nuštil savo dainomis, tegu jau ni dainuoja! O musų Onkėjo neišseimamą dainų. Adventui užatoju stojom dainavę, ton vi pradėjo pasakas sekti mįslius minti. Čia man puiki progą. Neaple girdėjęs nei vienos paa nei mįslio neužrašęs. Si kau jų arti keturių mįslių, ir apie tris šin pasakų, kurias atvaia Ameriką pasiūndiau p Basanavičiui į Varną, (da ten gyveno), už ką dingai man laišku pad jo; labai buvau užgamtas, kad nors tiek gal patarnauti savo nūmy tautai.

Mama, įėjus iš virtuvų vidų pasakė, kad ryto prasideda adventas: Iš nuokite, girdi, visas diles, kurias tik mokat, kas pamirštumite, nes keti savaites silsėsitės nedivę.

Jau ši vakarą nei vi paprastų darbų nedirbo karienę pavalgus, kiel nas susirengė tvarkoje jui išieginus rubus, is gulti, o tėvukas sakė: kai, kurs tik rytoj pirm išgirsite pirmus gaidžius danti, tuojau kelkitės i dinkite kitus, kad nepastumime ir nepasivėluot me ant rorotų. Skirstėm ejom gulti.

Pramigus kiek, išgi kad jau tėvukas stani žodžiais kalbėjo Tėvui o pabaigęs šaukė: Vė vaikai, kelkitės, kad ne luotumite į bažnyčią, ne sietynas paludienai! Tuo visi subruzd, suk Mergos pynėsi kasas, skutosi barzdas, mam mino pusrytį, o tėvukas siėmė rožančines knyg pradėjo giedoti: "Š aušros žvaigždė švieša", visi pritarėme. Taip sm visi giedojom, tarai ran valandą begu kada ras nei nejutom, kaip paba visą rožančių. Pabaigu ma davė pusryčius. Ši pusryčiai buvo labai skviena, jau buvo pra smagiai pasigiedojus, o buvo skaniai pagamint kas su šiobrais ir su ša. Visi skubino valgt pavalgę rengėmės į ra Vyrai vadino ir mane, ge eiti. Nors aš ketėja kartu su tėvuku praad ant sumos, bet buvau i dus nors kartą pam kaip rarotai buna baži je švenčiami. Pasipra mos, apsiirengiau ir kar kitais išėjau.

Oras buvo tykus. Gr lais buvo stipriai žvaigždutės kiekviena sėjo pavargus, ir ma skendo šviesose aušrai

Jimas einančiųjų. Kur sulojo šunelis, ar kas osėjo. Kas kartą pavidėjo einančiųjų, ar us kiti pavižo, ir štai om, kaip priėjome prie oriaus vartų. Bažnyčios be paliovos varstėsi. minis, apie klausykias jo eilės norinčiųjų prišpaistinties; tai vienas k, ka, ar gal skaitėsi s adėmes, kitas mažuma rpes trynėsi rankas, ki arkino galais batų į mines grindis šildyda s kojų pirštus. Pašaliu ūnyčios, dažnai girdėjo akus atsidusius ar žiova e - maži neaiškūs šnibž nai, retkarčiais tarsi iš ianti šodžiai, tai Tėve a, tai Sveika Marija, ar e susimilk ant manes dėjėlio!... Atsikartojo as nuo karto tankus kinimas klausyklių lan a, kada klebonas, ar ka dorus atleido atliku išpaistinti. gaudė varpai, jų gau atis balsas tarsi milži a jiega perskyrus dan skliautą šaukė, ir kla i dangaus duris. — Var ite dangau rasą iš aug s; Debesis išduokite Tei ajį. — Bažnyčioje tarsi do žmonės, ir laukė kaž papaprasto.

ekė viena po kitos ap lė ant altoriaus, ir ant včios sienų, tarsi vaka sika blizgančios žvagn s ant dangaus.

unigas pasipuošęs ap el raba, žengė prie alto a, o tarnai ėjo pirma jo, kydami kelią. Kilo iš pa ū giesmininkų balsas, i paskendęs vilnyse var a gaudime.

Deve, į ausis savo Pralink maldas tarnų Tavo.

monės puoė ant kelių, denty maldų tarsi de lai kilo link Augėdžiausio u tuktandiais visokerio prašymų ir atsidusų, — juos galėtu suskaityti!... Pabaigus ramotams, aš jau grįžau namo, bet la rimus. Rūpėjo man tik iš ko aš galėsiu sukino kę tai tas viskas reikė, daug ką naujo pastebė ypač tai, kad Panos Šv. rijos altorius skirtingai kitų altorių papuoštas, ties pačiu viduriu, viena ag storesnė žvakė, už vi kitas augėdžiau pastaty r papuošta baltu kaspi Maniau viską sužinosiu, ne nuo namiškių, tai nuo kytojo.

Vakare, susirinkus vi au į pirkėla, pavakarie vom. Aš užklausiau: Na, s iš juų daugiausiai ži i, tai man turit papasa kę aš šiandien mačiau. ai pradėjo iš manęs juok a, atsakydami: O ką mės im žinot, ką tu matei. — susipratau negerai paspa a, ir teisinausi, kad norė s žinoti, kodėl tas šventas žimas vadina rarotais, ko i jos apeigomis skiriasi o paprastųjų, ir kam ta na žvakė papuošta baltai visais kitas augėdžiau pas rta. Visi nutilo, ir mąstė. tėvukas atsidusęs lengvu au pradėjo pasakoti: Vai li... Rarotai (kiti sako, otai) yra lotyniškas žo s. Išsitarimas — Rorate ali — reiškia: Varvinkite

Išganytojo ilgus laikus. Kiekvienas mažne raštas pranašų seno įstatymo, mi nėjo apie tuos troškimus, ir vilėsi, kad ateis Išganytojas. Kad jau artinasi laikas, tai gi pranašas Izaias taip kal ba: — Varvinkit dangus ra są iš augtybės, dėlto tos šventos mišios laikosi prie š aušrą kaip laukiama švie sybės nužengiančios, tai yra Jezaus Kristaus. Visa ta pas laptis tikosi per tarpininkys tē Šv. P. Marijos, kaip o san dara tarp dangaus ir žemės. Dėlto ir tos šv. mišios pas kirtos garbei Šv. P. Marijos, ir tos mišios dažnai buna prieš altorių Dievo Motinos, ir ta žvakė papuošta ir iškel ta augėdžiau kitų, reiškia Šv. P. Mariją, ir Jos nekaltybę, ir kaip o augėdžiausią tarp dangaus ir žemės sutvėrimų, nes tai yra sostas ir gyveni mas paties Sutvėrtojo.

Pabaigus tėvukai pasako ti, pabučiavau aš jam į ran ką ir pasakiau aš, o čia užsirašiau savo atmintyje. Paskui visą vakarą gledo joma adventų giesmes.

Dieve mūsų, Dieve didis, Anksti aušra aš išvydęs, Tavo gėrybę pagerbiu.

V. J. K. . . .

Korespondencijos.

CHICAGO, ILL.

Trečią Advento Sekmadie nį, šv. Jurgio bažnyčioje bu vo apvaikščiojami 40-ies va landų atlidai. Laikas buvo gražus ir žmonės ne tik iš vietinės parapijos, bet ir iš visų kitų lietuviškųjų Chi cagos parapijų, didelėmis miniomis lankėsi ant pamal dų per tris dienas. Apie tris tūkstančiai tikinčiųjų pasi naudojo dvasišką kunigų pa gelba ir atlidais. Kun. Dž. M. Kriauciūnui reikia pripa žinti, jogei šv. Jurgio bažny čioje, jojo pastangomis, 40-ies valandų atlidai ypating ai iškilmingai apvaikščioja ma.

Pirmoje dienoje parapiji nės vyrų ir moterų draugi jos, papuoštos savo ženklais, priėjo iškilmingai prie ko muniijos.

Prieš švenčiausiąjį laikę išstatymo, arti altoriaus nuo lat klupojo du, baltai apsi rengusiu, su kamžomis, ber načiu, toliau, prie grotelių — dvi, baltose suknėlėse, mergaitė, o pirmose bažny čios sėdynėse, su degandio mis žvakėmis rankose, du moterų draugijos nariu. Lai ke pamaldų gražus giedojimai, gausi šviesa, gaudys pamokslai kėlė žmonių širdis prie Dievo ir ne vieną pa klydusį atvedė ant doros ke lio.

Tarpe kunigų, pribuvusių gerb. Džiakonui į pagalbą galima buvo patėmyti: Fr. Valaitį, V. Matulaitį, A. Ba linską, K. Skripką, M. Kru šą, A. Petrą, F. Serafiną, A. Ežerskį, E. Stefanavičių, J. Cisa, A. Staninkyną, N. Lukošį, taip-gi kelis lenkų ir italų kunigus. Pastebėti na, jogei lygiai su jaunai siais kunigais darbuosi, ne seniai iš sunkios ligos atsi kėlęs, gerb. Jubilėtas kun. J. Kolesinskas.

Pamaldas užbaigė iškil minga bažnyčioje procesija.

tos žmonių dalies. Tai gi jau nuo kelerių metų besirūpina ma nauja bažnyčia. Kad pa daryti tinkamą didelį vietą pripirktą žemės artimiausio je kaimynystoje, ir į tą vie tą, mūrinę mokyklą, yra per keliama šią savaitę. Perkė limas atsleis apie \$3000,00. Mokyklai naujoje vietoje ta po padėti augsti pamatai ir juose įrengta graži svetainė, iš kurios parapijiečiai, įvai riuose savo reikaluose, turės didelę naudą.

Dabar parapijoje yra jau renkamos naujai bažnyčiai aukos, tik gaila, kad didelei jos daliai susidedant iš siu vėjų, kurie jau ketvirtas mėnuo kaip straikuoja, sun ku kę daug nuveikti.

Visų šventųjų parapijos bokštą rengiama įkelti var pą. Atsleis jis apie \$600,00. Aukos jau renkama. Pama tą aukoms padarė pinigai, porą metų atgal surinkti pa rapijoje, įsteigimui lietuviš kojo ligonbučio Chicagoje. Surinkta buvo tuomet apie \$100,00. Šv. Petro draugija paskyrė \$10,00 aukos, varpo nupirkimui. Pasitikima, jo gei ir kitos draugijos pada rys tą pat.

Vakarinėje Chicago's pu sėje, vietoje vadinamoje Grant Works tveriasi vardu Šv. Antano nauja lietuviš ka parapija. Ant 14-sios gat vės, kertėje 49 Court ir 50th ave., jau nupirktą 12 lotų žė mės už \$8000,00. Toje sumo je yra taip-pat ir medinis na mas vertas \$3000,00 sykiu su viršminėtąja žeme nupirk tas. Nauja parapija skaito daugiau kaip 200 šeimynų; visos tur įsavius namus ar bent žemę, namų pasistaty mul. Šv. Antano parapiją or ganizuoja kun. A. Ežerskis, Šv. Kryžiaus parapijos ka mendorius.

(Korespondencija sutrum pinta. Red.)

Seniai jau girdėjau apie d-rą Joną Šliupą. Man vis dos sakydavo, kad jis esąs darbščiausias iš Amerikos lie tuvių, didžiausiu tautos kė lėju ir teisingiausiu patarė ju visiems lietuviams. Štai 27 d. lapkr. išeinu iš bažny čios. Mano draugas tuojau klausia: Ar eisi į prakalbą? — Į kokias? — Na-gi d-ras Šliupas kalbės šįvakar Ko lumbijos svetainėje. . . Nu džiugau, išgirdęs tokią nau jieną ir nekantriai laukiau 7-os valandos vakare. Tai iš girsiu naudingų pamokini my iki smakru! — maniau sau. Bet kitaip išėjo. Ant scenos pamadėliau seną barz dotą žmogų. Paklausiau ar dčiau sėdinčiojo, ar tai d-ras Šliupas? Atsakė, kad taip. Klausau, ką barzdotas žmo gus pasakys.

Iš pradžių nei šio nei to, gali pasakyti. Bet toliau kaip imsi niekinti kunigus ir šv. tikėjamą — tai net ausis pradėjo skaudėti. Tuomet tik tesupratau, kokio čia e sama didvyrio. Išgirdau nuo didvyrio, buk katalikų baž nyčia esanti burtnamis, ir buk žmogaus niekas nesutvė ręs, tik jis atsiradęs iš bež džionės. Man tuojau prisimi nė vienas Lietuvas rabi ninti jį, kad pamestų bedie musų niekas nesutvėrė, mės vieni kitus gimdome. . .

gu žmogus atsirado iš bež džionės, tai juk Lincoln parko yra daug beždžionių! — dėlko nei viena jų nępa virsta žmogumi? . .

Didvyris kalbėjo ir dau giiau visokių negražių daly kų — bet jie vis daugiau ir daugiau užgauliojo mano są žinę.

Ei, broliai chieagiečiai, ar gi jau d-ras Šliupas laiko mus tokiais tamsuoliais, kad drįsta mums į akis kalbėti, buk esama išsivystę iš drie žo, paukščio ir beždžionės? . .

Chicagietis.

Gruodžio 3 d. trečią valan dą popiet staiga numirė Ka tarina Garuckienė. Prieš mirsiant sėdėjo ant kreslės ir kalbėjosi su kitais. Tik susyk apalpo ir po dviejų minučių atsiskyrė su šiuo svietu. Paliko vyrą, Juoza pą Garucką ir septynetą vai kų (vyriausias sūnus 17 m., o mažiausias 1½ metų). Lai dotuvės atsiliko 6 gruodžio. Ceremonijai atliko kn. Džia konas Kriauciūnas ir kun. J. Kolesinskas.

Nabašnikė paėjo iš Nauja miesčio parap., Panevėžio pav., Kauno gub.

MCKEES ROCKS, PA.

Vienas cicilikas, A. B., dirbdamas plieno liejykloje (roll-mill'ėje), susyk paga vo žyponą ant pečių ir suk damas jį į visas puses, pra dėjo rėkti, kad jį apstojo daug velnių: girdi, šimtai tų kipšų aplink mane — prieša kyje, užpakalyje, visur! Šaukdamas pagelbos, pasilei dę tekinas namuose. Ties len tų plovykla nusimetė nuo savęs žyponą ir įbėgo į na mas — tiesiog į viršų, į savo kambarį, kur atsidaręs skry nią, išsiėmė rožančių ir škap hierius ir juos bučiuodamas užsidėjo sau ant kaklo. Pas kuį užsižibino šventintą žva kę ir lakstydamas po kamba rį šaukė: "Dabar atsigisiu velnio!" o iškišdamas žvakę pro langą sakė: "Neįeisi tu čion pas mane, neįeisiu į kambarį!" Girdėdami rik smą, pradėjo rinkties žmonės kruvomis. Nelaimingas ciei likas pradėjo šaukties kunigo. Vienas vyras atsakė jam: Tu, girdi, visados sa keisi, kad tau nereikia nei kunigų nei tikėjimo, tai kam dabar prašai, kad kunigą at vestų pas tave? — Taip, at sakė nelaimingasis, — taip šnekėjau ir kitus taip šne kėti gundžiau, bet ką kitą sa vo mislyje turėjau! . .

Tadą žmoneliai nuspre ndė, kad cicilikas yra girtas. Atėmė iš jo žvakę ir liepė ci ti gult, bet šis neklusė. Rei kėjo trims vyrams surišti jį ir paguldyti į lovą. Pasitam pęs kokią valandą, užmigo ir miegojo tris valandas. Jam miegant, susirinko jo drau gai. Nelaimingasis pabudęs, atsisėdo drebėdamas ir šal tu prakaitu apsipylęs. Drau gai bandė jį nuraminti, va dino jį net kazirotui. Bet šis atsakė rusėiu balsu: Neisiu! Patylėjęs kiek pagriebė kry želį, ir, bučiuodamas jį, rė kė: Žemė, žemė, žemė!!! o paskui: Dangus, dangus, dan gus!!! Tada ėjo vienas vyras katalikas ir pradėjo kal binti jį, kad pamestų bedie musų niekas nesutvėrė, mės vieni kitus gimdome. . .

gu žmogus atsirado iš bež džionės, tai juk Lincoln parko yra daug beždžionių! — dėlko nei viena jų nępa virsta žmogumi? . .

liepė nuvežti ligonį į ligon butį. Po kelių dienų pasvei kęs šiek tiek ligonbutyje, pa sišaukė kunigą, kuriam ir pasižadėjo vesti dorą katali kišką gyvenimą. Po aštuoni ū dienų išėjo iš ligonbučio sveikas, dabar vaikščioja bažnyčion, o apie Šliupą ir Šestoką nei klausyti nenori; jų tai prakalbos, girdi, ma ne buvusios iš proto išvaru sios! . .

Ant. Kurliandskas.

UTICA, N. Y.

Uticos lietuviai turi links mą žinutę pranešti savo bro liams. Čionykščiai lietuviai neapsakomai laukia šv. Ka lėdų, nes gavo nuo vyskupo leidimą organizuoti savąją parapiją ir jų klebonas, kun. Antanas Deksnis, pradės lai kyti šv. mišias savo parapi jiečiams nuo Kalėdų dienos. Ligšiol kun. D. gyvena pas lenkų kunigą, bet nuo Kalė dų pradės laikyti pamaldas lietuviams mokyklos salėje, kurią duoda Monsignoras Linch. Gerbiamojo Mgro. ru pesčiu ir tegavo lietuviai lei dimą tvėrti savąją parapiją. Pradžiai lietuviai turi apie 2 tūkstančių dolerių pini gais. Yra ir kunigas, kursai pasišventė vargti savo bro lių labui. Tik ar visi norės užlaikyti kunigą ir vargoni ninką? Čia lietuvių nemažai, bet daugeliui nerupi nei tikė jimas, nei bažnyčia nei savo ji šneka. Bet reikia tikėtis, kad dalykai vėrs visai kitaip nuo Kalėdų.

Lakatingala.

WAUKEGAN, ILL.

Čionai darbai eina nege riausiai. Lietuvių yra gana diktokas burelis; turi savo svetainę ir rodos negalima butų sakyti, kad waukega niečiai snaudžia prie darbo. Bet pažvelgdami į tuos dar bus, ne visos šakos yra nau dingos.

Turint savo svetainę reik ty pasinaudoti ja ir turėti tik geriems darbams, bet ne apversti į namą girtuoklys tės. — Baliukas už baliuko, o tie baliukai žinoma kokie, o tie baliukai ir alaus neapsi eina. Tai žinoma kokia nau dą atneša panašus vakarai ir jau ne naujiena skaityti apie tokių balių vaisius laikrašty je.

Yra čionai kelios pašelpi nės draugijos; jų tarpe ran dasi ir Lietuviška Teatrališ ka Dainorių draugija, kurios siekiu būk darbuoties tik ant scenos: lošt teatrus, reng ti koncertus.

Ne vienas džiaugiasi iš girdęs tą draugiją rengiant koncertą. Mano, nuėjęs sma giai laiką praleis. Draugija kviečia ant vakaro apgarsin dama, busią dainos, muzikė ir šokiai. Bet nuėjęs ką rasi? — Nugi giedorius betušti nant bačkutę alaus. Prisivini šinę eina ant scenos ir gieda kaip kas išmano.

Rodos, kad be degtinės ir alaus ne aktoriai negali at likti savo rolių nei padainuo ti dainų ir ant galo, atėję žmonės, rodos negalės, jų veikimo matyti, dainų girdė ti arba ir pašokti, jei pirm neišsigers degtinės ir alaus.

Žiurėkim ant svetimtau čių, matysim visai ką kitą. Draugija po vardu kokio šventojo arba, teip sakant,

prie žmogaus ir tautos išga nymo.

Mes, Waukegan'o lietu viai, privalom glausties prie musų klebono M. Krušos ir dirbti kartu su juo, nes at siminkim, kas buvo tikrai vieni metai atgal, kad kun. Krušos neturėjom; pamaty sime, jog didelį darbą atli ko. Netik kad prie bažnyčios darbuojasi bet dirba ir tau tos labui. Štai trumpas pa vyzdis. Persikėlus kun. Kru šai į Waukegan, per šventę bažnyčios patrono, švento Baltramiejaus žmonių susi rinko apie porą desėtkų, o vieniams metams praslinkus per tą pačią šventę pasirodė, kad bažnyčia jau permaža daugybei žmonių prisirin kus.

Musų klebonas teipogi pa dėjo darbuoties surengimui apvaikščiojimo kovos ties Žalgiriais ir dalivavo prakal bese. Jojo kalba užganėdino visus ten esančius žmones, ką liudijo rankų plojimas.

Velyjū waukeganiečiams lietuviams darbuoties drau ge su musu klebonu, o tą syk, be abėjonės, daugiau nu veiksime.

Waukegan'ietis.

CENTRAL BROOKLYN, N. Y.

Susitvėrė čia nauja — 115 toji kuopa S. L. R. K. A. Iš syk prisirašė 17 sąnarių. Paskui dar 8 prisidėjo. Mat 4 gruodžio tapo čia pa laidotas koks tas Poviliu kas, kursai neprigulėjo prie jokios organizacijos ir plni gų nepalikio. Draugams pri siėjo nusiėmus kepturę mal dauti gerų žmonių, kad duotų šiek tiek Poviliuko pala idojimui. Kad tolesniu laiku išvengus tokių nesmagumų ir susitvėrė nauja Susiv. kuo pa.

Gruodžio 5 d. pirmutinis sniegas gausiai apklojo žė mę baltu nuometu.

Jonas Raudonaitis.

ROCHESTER, N. Y.

11 gruodžio atsibuvo iškil mingas šv. Jurgio bažnyčios pašventinimas. Puiki tai bu vo iškilmė. Dalyvavo joje lie tuvių, lenkų ir rusiųjų drau gijos; tvarkos darytojų bu vo p. M. Stučka, kuris ant arklio gana gerai atliko sa vo uždavinį, taip kad ir visa paroda išrodė puikiai, prieg tam oras buvo kuonogražia uas. Viršminėtos draugys tės išėjo gana toli patikti Jo Malonybę vyskupą, kurį pas kui kareiviškos draugijos ap supė iš abiejų pusių, grie žiant benui parlydėjo į nau jią bažnyčią. Toji jauniausio ji vietinių čion bažnyčių se sūtė išrodė tuomet tikrai, kaip o dienoje savo apvaini kavimo, nes visa buvo pasi puošus popiežiaus ir ameri koniškomis vėliavomis, ža liuojančiomis ir žydnčiomis gelėmis, o iš šimtų lūpų jos ištikimų sūnų kilo karštos maldos prie Augėdžiausio už jos laisvę ir romybę. Po pašventinimui Jo Mal. vys kupas užėmė vietą, pareng tą pas altorių iš popiežiaus spalvos vėliavų ir prasidėjo suma, kurią atgiedojo kun. J. F. Goggin; jam asistavo: kun. M. Hargather, kaip o diakonas ir kun. F. Kunz, kaip o subdiakonas; laike šv. Mišių giedojo, klebono už

Grūdžio 12 d. tapo užmiš tas ant vietos kasykloje Jur gis Dranginis ir į trečią die ną tapo palaidotas iškilmin gai šv. Kazimiero parapijos kapinės. Nabašnikas turė jo 36 metus, gimė Naujienų sodžiūje. Gudelių parapijo je, Suvalkų gub. Pirm aštu o nerių metų iškeliavo į Ang liją, kur išgyveno dvejus me tus; paskui atvyko į Pittsto ną, kur ir rado mirtį. Paliko pačią ir ketvertą mažų vai kelių. Turėjo Chicagoje vy resnį už save brolį, bet susi žinoti su juo negalėjo.

Gruodžio 11 d. Antano Ru ko salėje laikė prakalbą "Valparaiso universiteto studentas" K. Šestokas. Pa klausyti, ką "studentas" pa sakys, susirinko viso 30 žmo nių, o iki pabaigai išklau sė viso 20 žmonių. Ką "studen tas" nupasakojo, galima su prasti kad ir iš to, jog ne vie nas čionykštis laisvamany s išsitarė: "Girdėjau Šliupo ir kitų prakalbas, bet šito kių pliovonų, kaip gyvas, neesu girdėjęs". Salėje bu vo kažnko keturios nesau gusios mergaitės. Šestoko kalba buvo taip riebi, kad norėta tas mergaites išvesti laukan, kad negirdėtų Val paraiso mokslo vyro "rie baus" mokslo.

Girdėjau, kad tą pačią die ną (vakare) "studentas" skelbė tas pačias pliovones Serantone. Bet tenai kažn kas metė akmenį pro langą ir išmušė vienam klausyto jui koją. Šitam pradėjus rė kti: "Kojai! koja!" prakalbos pakriko.

Šestokas išrodė lyg butų 22 metų vaikėzas. Lietuvoje nėra pabaigęs, nei pradinės mokyklos, o čia, žiurėk — "universiteto studentas". Bet kažn dėlko tas "studen tas" nesimokina "universi tete", bet važinėja po lietu vių kolonijas ir rodo už de šimtuką nesusiipratellama, jog jis moka tikrai šlykščiai pakalbėti apie Dievo Moti ną, Kristų, relikvijas ir kito kias šventenybes. Ep.

BROCKTON, MASS.

Tarpe mūsų "sakalukų" pasidarė armyderis. Keli jau ni vyruikai nuo jų atsiskyrė (tarp jų ir tie, ką neperse niai padarė expropriaciją svetimam sode) ir apturė ję palūdiminą Kurėjų-Ku rėjo (taip žmonės šneka), sutvėrė mažą (tik 6 asmens) kuopelę "S. L. L." (Sus. Liet. Laisv.).

Norėdami padidint savo kuopelę ir burelį "laisv...." (13 lapkr.) sutaisė prakalbą sukalbėta K. of P. 825 No.

ti pasistebėjimo iš drąsos p. Jurgelionio, kuris nebaigęs augstųjų (universiteto) mokslų ir nepasipažinęs su įvairiomis mokslų šakomis, drįsta imties taip didžio ir atsakomojo darbo, nepa-keičiamai visiškai išsilaikinti žmogui. Šiandien taip mokslams išsilaikinti, vienas žmogus, kad jis genialiausias būtų, negali apimti visų mokslo šakų. Žinodami, kaip p. Jurg. išguldys integralus, diferencialus, pats niekad nestudijavęs augstosios matematikos, arba įvairias chemijos ir fizikos teorijas, nepažindamas tų mokslų iki padugnių (p. Jurg., kiek man teko girdėti, pats save skaito tik "kalbatyros" žinovu, o rasi jis ir kitus mokslus lygiai gerai pažįsta, kaip ir "kalbatyros"... Pamatysinė!).

Tiek tuom tarpu apie "Lietuvos" išleistuvės encyklopedijos žodyną.

Tėvynės Mylėtojų D-ja, kuri 15-kos metų savo naujingu ir vaisingu kultūros darbe darbu parodė, jog jai neveidmainingai rūpi Lietuvos apšvietimas, — dabar ties rengiasi, kaip viršų minėjame, artimiausioje ateityje leisti rimtą "Encyklopediją". T. Mylėtojų projektuojamos Encyklopedijos tikslas — įvairių mokslo šakų popularizacija. Ji turi išgulyti priemonę, visiems suprantamą formą mokslų ant to laipsnio, kurį jį šiai šandien atsieks.

Encyklopedija turės būti toli nuo šios dienos ginčų, ji neturės krypti nei į kairę nei į dešinę, ji turi būti bepartiška, objektyviška, laisva, kaip patys mokslas.

Atsidūmimai astronomijos, fizikos, chemijos, naujausi elektros pritaikymai, archaologijos reštinėjimai, istorijos, antropologijos, biologijos, gamtos mokslų, politikos, sociologijos, etikos, — žodžiu visa, kas tik gali mesti šviesos spindulį į žmonių minties erdvių, turės būti apibūdinti. Encyklopedijoje. Ji turės išgulyti faktus tikrai ir galimai smulkmeniškausiai, įvairias tankiai priešingas teorijas — teigiamai, pačiam sąlygiškai turės būti paliekama laisvė spręsti ir lenkti savo nuomonę vienon ar kiton pusę.

Paveikslai, žemlapiai, piešiniai taip jau turi užimti žymią vietą encyklopedijoje. Daugelį mokslo dalykų sunku, kitų-gi visai negalima išgulyti be tam tikrų piešinių, paveikslėlių, lygiai kaip geografijs ir istorijs negali apsieiti be žemlapių. Užtatai mūsų encyklopedijoje tils tūkstančiai piešinių, paveikslėlių ir žemlapių.

Sekdami tradiciją ir pavadij garsių encyklopedistų, praejusių amžių, turime paskirti taip pat žymią vietą aprašymui ir piešiniam maldin, irankių, kurie šiame pramonės amžiuje turi taip didelę svarbą.

Kiekvieną mokslo šaką stengsimės pakviesti atskirą redaktorių, kurio pareiga bus pasikviesti tinkamas sanderbininkus. Po visais straipsniais turės būti autorio parašai, kurie savo varde garbe atsakys už straipsnių tobulumą.

Mūsų encyklopedija nesutaps į 3 tomus, mes džiaugiamės sutalpinti viską į 10-12 tomų. Žinoma, leidimas taip milkinis darbo tėsio eile metų ir turės sukonecentuoti aplink save visas žy-

miasias Lietuvos inteligentiskiasias legas.

Tiek šiom žyg skaičium savo priederme paaiškinti Lietuvos visuomenei apie Tėv. Myl. D-jos rengiamąją encyklopedijos laidą.

Juozas Gabrys,
T. M. D. Lit. komiteto narys.

Jaunosios gadyne apšvieta.

[Iš kalbos L. F. O'Toole, sakytos Holy Cross 23-V-10.]

Dvidešimtasai šimtmetis matė Haagos konferenciją, kuri stengėsi įtikinti, kad žmonės mestų šalyne karės padargus, o tvirtus romybės, užmirstų karės žiaurumus, ir savytarpinėje meilėje parodytu, kad priežodis "Plunksna galingesnė nei kardas" nėra tuščiais žodžiais. Ištikro tai pastebėjimas šimtmetis, dailė ir mokslas žėri savo skaitumu, ir galime pasididžiuoti gyveną šiamjame šimtmetyje.

Tik paveikslas turi ir savo tamsiąją pusę, nes jo gislose yra piktybė, kuri, jei veikiai nebus pašalinta, gimdys jo naikinimą. Garsusai 20-sai šimtmetis be šeimyniško lizdo — tai mirtinas kirtis visuomenei, pačius politiškai ir namiškai pri-gimčiai, pačius paliečiantis dvilypinį draugijos dėsni: valstiją ir šeimyną. Tasai pačius tai socializmas ir divorecija.

Kasdien aikštyn eina, kad angliškaisi socializmas geidžia idant savastis kurią darbininkas įgyja liedamas dienų—dienas prakaity, bei ver-telgystę tavo ar tavo tėvų per darbštumą teisingu būdu įkurta, turi būti atiduota valstijai. Vadinasi kad turėj-mės turtų tinginis nuo darbš-tuolio, teisingas nuo apgavi-ko, genijus nuo pamisėlio—nesiskirs. Vadinasi chaosas viespatautų, dėl neramumo, kuri sukeltų tokia socialisti-koji tvarka. Tai tik kelios mintis aplink socializmą iš medžiagiskojo bei ekonomiš-kojo atžvilgio. Svarbu dir-s-telti į socializmą iš religisko-jo atžvilgio.

Viktoras L. Berger'is, Mill waukee's ponas, yra pasak-kęs: "Ašai pranašauju karę tarp raudonojo tarptautisku-mo ir juodojo tarptautisku-mo, vadinasi R. Katalikų bažnyčios". "Katalikų Baž-nyčia, kaip kad ir mes, su-organizuota tarptautiškai. Toji bažnyčia stoji už vis-ką, kas ejo atgal". Galima jam dovanoti toki prasima-nyti išsitarimai, nes tai ma-tyti dėl stokos tikrų žinių. Ji-sai pamiršta tikybą, kuri pa-luosavo vergiją ir civiliz-a-vo "tamsiųjų amžių" barba-rus; tikybą, kuri paliko ai-š-bes paminklų po visą civili-zuotąjį pasaulį, tikybą ku-riai patsai Dievas pamatus padėjo. Ar-gi turėtų toji ti-kyba būti dalkoma per go-džią ir nenuoramią žmogaus mintį.

Divorecija — tai antrasai draugijos priešas. Kas-gi di-vorecija? Tai visiškas atsi-skyrimas vyro ir pačios su-teise į kitą moterystę sueiti. Duok divorecijai liuosybę, o užiuot vaikų linksmybės — lūdnumas: moterystė tampa vien įrankiu geidulij užga-nėdinimo ir veiks bevaikins. Tuomet apsieiks bevaiki-bė, kuri prives prie degena-racijos arba pasibaisėtinios rasos patūdybės. Žmogus taps žemesniu už gyvulį. Ši-

tojo krašto statistikos paro-do, kad divorecijos didinas 157 ant šimto, tuomet kaip populiacija dauginasi tik 60 ant šimto.

Napulimas Amerikos šei-mynų dėl skaitlingų divore-cijų tai tamsiausių daugus skliautas jos istorijoje, ir da-bartinė legiskacija greičiau dar duoda didesnę liuosybę divorecijai, užiuot susiaurinti josios teises.

Ponios ir Ponai! Moder-niškoji civilizacija savo pa-žangybės marše atsirado ant kryžkelio; josios dvi didžia-si institucijai, savastis ir mo-terybė, atsirado paofuje o su-joais pastovumas valstijos, draugijos nekaltybė ir šven-tybė šeimynų. Sekim, Krikš-čionijos etiką, neatmaino-mas prigimties teises, teisy-bę, tiesą, pagaliaus, kelią, ku-rij ir patsai Dievas nurodė sekti.

Galime būt tikrais, kaip kad saulė užteka rytuosna, kad jei neišsrausime piktžo-lių sloginančių valstijos ir šeimynos gyvenimą, — ateis laikai kuomet 20-jo šimtmė-čio garbūmai pereis į užmirs-tį, kai kad paprasčiausias žmogus, kuris savo laiką pa-sirodė ant gyvatos scenos ir išnyko amžinai.

Iš santykiu su lenkais

Vokiečių laikraštis "Tag-liche Rundschau", einas Ber-line, paliečia lietuvių—lenkų santykius bažnyčioje. Įžen-giamajame straipsnyje (žiūr. 303 No. Morgen — Ausgabe: "Schale und Frucht"), rem-damasis žinomais lietuviams tėvo A. Palmieri'o raštais ir pranešų laikraščio "La Croix" straipsniu, jis apšvie-čia sovietistiską lenkų kumi-gų politiką Lietuvos bažny-čioje, išrodinėdamas, jogei lenkai visuomet ir visur tie patis ir jogei jų patrijoto tė-vo Mohl'o pasakymas, kad katalikybė esanti lenkybės kovalas, tai nėra netyčia iš-sprūdes dvasiško žodis, bet Lenkijos dvasiškių vyriaus-bės obalsis, kuri ji kiek galė-dama visur kelia aikštėn. Paduodame skaitytojams iš "Tagl. Rundschau" kai-ku-rias ištraukas be savo paaiš-kuinimų.

"Didžiulė kai susibūrė prieš vieną Rymo žmogų, kurs yra išdrįsęs nutraukti jiems veidmainingą kaukę, kurią jie popiežiaus akyse dėvi. Leonas XIII ir Ram-po-lla pažino tiek žmones, kad ne ysa, ką jie nuolankiai maldingu būdu susukdavo, tikru pinigų priimdavo, Pi-jus X esant stoji Krapulins-kiams ir Vašlappskiams auk-so gadyne, nes dabar jiems, apsimetus maldingumu, se-kasi intinkinti, kad lenkai e-są naujo meto kankiniai. Ka-dangi Pijus yra tos nuomo-nės, jogei vyskupai, kunigai ir didžiūnai, kurie taip mal-dingais vedasi, negali ir ne-nori netiesos sakyti, atidarė jiems visą savo širdį ir užsi-darė ausis visam, kas prie-šais juos sakoma eretiškų ir schizmatistų vyriausybų.

Palengvėlio tur-būt ir jam šiek-tiek visa kitaip ima ro-dyties, nes pradeda supasti lenkų skundus "cum grano salis".

Didžiausi išrodymų nuo-pelnai, kad lenkų kankinių palmės ne visos tikros yra, pridera Rymo augustinijo-nui Aurelijui Palmieri'ui, kurs pragyvenęs ketverius metus Krokuvoje, Peterbur-

ge, Varšuvoje, Vihniuje, Mas-kovoje, Kieve, Odesoje ir Kaza-niūje, galėjo prisirinkti tam reikalingų žinių. Tėvas Pal-mieri visai nėra koks lenkų priešininkas, priešingai, kaip jis visuomet pasisako, karštas lenkų draugas, te-čiau griežtas priešininkas panpolonizmo, kurį jis laiko didžiausia kliūtimi taip jo pa-geidaujamai stačiatikių baž-nyčios vienybei su Rymo bažnyčia. Jis visa širdimi no-rėtų, kad susiderintų Lenki-ja su Rusija, kad Lenkijos neprarytų Prūsai! Kadangi nacjonalizmas yra priešin-gas vienam ir antram tiks-lui, jis drauge su Solovjevu vadina jį krikščionijos "Lues" (!) ir sako, kad ka-talikų kunigas turi daugiau rūpintis bažnyčia negu šio-pasaulio tėvyne. Bažnyčios žvilgsnis ir bažnyčios reika-lu kovoje tėvas Palmieri's su panpolinizmu.

Palmieri'o pirmoji knyga apie tą dalyką išėjo 1908 m. vardu "La Chiesa Russa". Aut aštuonių puslapių to vei-kalo buvo pakritikuoti lenkų santykiai, bet to pakako pan-polonistams Mohl'ui vado-vaujant sukilti prieš jį, nes jie tikrai permanė, kad toks lenkų žinovas Ryme jiems labai pavojingas gaii tapti. Lenkų ir pranešų brošin-ruose augustinijonas buvo apšauktas Rusijos šnipu, šmeižiku ir t.t.

Palmieri neapsileido ir at-šovė rašteliu "Mohlonismus et Panpolonismus" 1910 m. Nuo to laiko panpolonistai nebegali piktumu tvirties. Ar žūt ar būt toks vyras reikė-ti jiems nušalinti. Kadangi žinojo, kaip galima į popie-žių geriau prieiti, pasislėpė už Florencijos "Unita catto-lica", mylimo Pijaus X laik-raščio ir defuncijsavo augus-tinijoną modernistų ir schiz-matikų. Labai indomu, kad "Unita cattolica", kuri vi-suomet pinigų stigidavo, ne-taip seniai galėjo pranešti, kad ji padidėsianti, nes ga-vusi naują sumą. Koks tai nepaprastas ir netikėtas su-popolimas! Palmieri's tečiau nenusigando "Unitas catto-licos" pasmeizų ir grubių už-sipuoilimų ir savo rimtame straipsnyje "Per la Postu-ma Gloria del Signor De Toet" taip išdėjo Florenci-jos laikraščio spiritus rec-tor, kad kiekvienas doras žmogus turi biau-rėties tuo žmogum ir jo laikraščio lie-žuviaivimu. Popiežiaus leib-organas vėl užsipuolė ant augustinijono, išnaujo jį in-tardamas, jo gi vyresnieji pa-liepė nebeisileisti į ginčus ir, girdi, užuot užsiėmus tauti-niu klausimu, isakė užsiimti teologijos studijomis. Tat reikiška ne tik tai, kad tėvas Palmieri's turės nutilti, bet turbūt nebegalės apskelbti ir savo didelio veikalo, kurs jau buvo pradėtas spausdinti. Toj knygoje, kuriai jis no-rėjo duoti vardą: "Le catho-licisme en Russie", ketino išpeikti, kaip tat parodo jau veik žinomos skyrelių išra-sos, nelemta panpolonizmo religijos su politika supyni-mą, taip-pat jo netolerantin-umą ir nevalyvumą. To vei-kalo turime išsidėti, nes di-džialenkiai užlindo už "Uni-tas cattolicos" patamsio vy-rų pečių ir tokio būdu vi-siškai paėmė naga. Pijus X.

Dar laimė, kad tėvas Pal-mieri pakaktinai davė mate-rijolo minėtuose raštuose, kad galima būtų apvertinti panpolonizmas, jo netoleran-cija ir jo perdėjimas katali-ko religija.

Kad katalikų religija Pan-polonizmui yra tik priedan-ga politikos tikslams suvar-toti, visai pasisako lenky-bės viršiausias agitatorius, kunigas Mohl'is. Kataliky-bės kevalas — jis rašo — kaip kietas akmuo saugo lenkų tautybės vaisių. Tegu vai-sius, būtent lenkybė, supūtų, tuomet panrusizmo kirvis sutruksintų Levalą, būtent katalikybę... (De Mohli-ano pusk. 22). Taigi katali-kiybė yra tik kevalas lenky-bei, ši yra vaisius, taigi vy-riausias dailtas (Hauptsach-e). Jei imtų lenkybę pū-ti, supūtų ir žūtų taip-pat katalikų bažnyčia... Tėvas Palmieri's seniai žinojo, kad tokia nuomonė lenkų teori-joj ir praktikoje viešpatauja, bet skaitė negalimu dailtu, kad kas drįstų tokią nuomo-nę inbrukti teologijon ir va-duoties ja kovojant su rusų stačiatikiybe, kaip tat pada-ryta (pusl. 23).

Kadangi sulig to mokslo lenkybė, kaipo vaisius yra pati svarbuma ir nuo jos tar-pimo pridera katalikybės "kevalo" gerovė, tad visai nuosaku, ydant tas "keva-las" tam ir būtų, kad lenky-bės "vaisių" auklėtų. Todėl Lenkijos reikalai turi būti katalikų bažnyčios reikalais. Katalikybė tam ir tarnautų, kad visas lenkybei priešin-gas tautas jai pavergtų. Lie-tuvoje lenkai kaip tik sulig to recepto elgiasi.

Kadangi lenkas savo kal-bą skaito bažnyčios kalba ir tik ją vaduojasi reikalu į Dievą (De Mohliano pusk. 30), visai nuosaku iš jo pusės, kad neapkenčia visų kitų kalbų... Būtent lietu-viui kunigui pradėjus lietu-viškai sakyti pamokslą, ima lenkai giedoti, kad sutruk-džius pamokslą.

1905 m. spalį 13 d. Vil-niūje šv. Jono bažnyčioje kunigas suklupdė prieš Mie-kevičiaus paveikslą, kad pa-simelstų ir pagiedotų prieš jį, kaip prieš šventojo pa-paveikslą, ir Konstantinopoly-je lenkų kolonija 1909 m. rei-kalavo iš Rymo pasiuntinio Sardi, kad jis leistų katedros bažnyčioje atgiedoti Micke-vičiaus garbei Tedeum ir vie-nam pamokslininkui leistų kelius žodžius pasakyti prieš Rusiją. Gi Mickevičius, kai-po katalikas, yra tiek užsi-pelnęs, kad jo dvi knygi po indeksu! Žinoma, areivys-kupas nepasidavė tai kome-dijai, paskui ji Popolskiai praminė "ilgaskvernių patai kūnu vijoletų rūbuose"....

Taip šeiminkauja ten, kur turi savo rankose val-džią, žmones, kurie Vokietij-jų kankiniais dedasi! Kad jiems nutraukta veidmainin-ga kaukė, tat liks tėvo Pal-mieri'o didelis nuopelnas".

"Viltis".

Moteru universite-to atidarymas.

Vakar spalį 26 d. man te-ko dalyvauti tokioje iškilmė-jė, kokia retai atsitinka, ne-tik Sibirijos, bet ir visos Ru-sijos visuomenės gyvenime. Tai buvo visos kultūriško-sios Sibirijos dalies, trokš-tančios savo šalei apšvieti-mo, didžiausia šventė. Kal-bu čia apie įsteigimą Augš-tųjų M-erų kursų arba Mo-teru universiteto Tomske. Seniai jau sibiriečiai jautė reikalingumą įsteigti toki-os kursų, nes seniai ma-tė, kaip jų dukteris plaukte-plaukia į sostapičius, už ke-

lių tūkstančių varstų ieško-damos apšvietimo. Dar 1901 m. 350 moterų padavė pra-šymą ministeriui per univer-siteto rektorių, nurodyda-mos reikalingumą kursų; bet šis prašymas liko pakis-tas po staldengte ir iki šio-lai nepasirodė.

Kada suirutės laikais va-landėlei prasivėrė universi-teto durys ir moteriškiems, sibiriečių prisikimšo addito-rijos. Kitam vėjui papūtus, buvo vėl užginta joms įstoti. Tada ėmė tomskiečiai galvo-ti, kaip čia patenkinius mo-teriškių norą ir troškimą šviesties. Neužilgo tapo į-steigti istorijos ir filosofijos kursai ponios Sergeev, kur drauge su vyrais galėjo įsto-ti ir moteris.

Bet kaip praktika parodė, nebuvo tai augštoji įstaiga ir tvirtai sugalvota progra-ma, bet greičiau elia popu-liarizuotų lekčių. Neradę di-delės simpatijos visuomenės tarpe ir visai iš "viršaus" varžomi, ir šie kursai žlugo.

Tai-gi kai-kurie šviesesni visuomenės veikėjai sumanė įsteigti moteriškus kursus. Buvo suaukta žymesnieji visuomenės veikėjai ir iš-dirbta programa. Kursai tu-rėjo būti valdiški su augštes-niųjų mokyklų teisėmis. Sky-riai manoma buvo įsteigti: matematikos, gamtos, medi-cinos, teisių, istorijos-pilolo-gijos ir agronomijos. Bet ministerija nesutiko steig-ti savo lėšomis; tad tuoju pradėta rūpintis pri-vatinių žmonių lėšomis.

Įsteigta draugija pin-gams surasti ir sustatyta į-statai. Pradėta rinkti aukos. Neilgai trukus, surinkta tiek pinigų, kad jau galima buvo pradėti galvoti apie kursų įsteigimą. Turiu pasergėti, kad didelį aukų nebuvo didžiausia 500 rub. (dvi to-ki-os), kitos visos smulkios ne didesnės už 50 rub. Val-džia daug darė kliūčių, kol galop sutiko kursus patvir-tinti. Pradžioje spalį iš-rinkta direktorius, sudaryta komitetas ir galop iš Peter-burgo gauta leidimas.

Dar prieš įsteigimą per laikraščius buvo paskelbta ankietas. Atsišaukė 80 mer-gaičių, iš kurių 70 panorėjo mokyties gamtos ir matema-tikos mokslų. Pertai nutar-ta tuo tarpu įsteigti tik vie-ną skyrių, bet manoma, kad greitu laiku ir kiti skyriai atsiras. Spalį 26 pagarsinta kursų įsteigimo diena. Įstei-gėjai apsiriko. Buvo manyta padaryti nedidelę šventę, o čia pasidarė kuodidžiausia iškilmė, kuri ilgam pasiliko dalyvavusių širdyse šviesia gyvenimo valanda. Didelė miesto salė sausai žmonių prikimšta. Čia atėjo visi tie, kurie geidžia gerovės savo šaliai ir kurie mato tą ge-rovės mokslo ir kultūros išsi-plėtojimą; atėjo ir visi susi-liejo į kuopą vienu džiaugs-mu. Ant scenos užėmė vie-tas šių kursų sumanytojai, draugija surasti pinigams, komitetas ir būsimųjų kursų pedagogai-profesorai. Jų trusn, jų energija nuo 1910 metų spalį 26 d. Sibirijos moteriškė turi savo augš-tąją mokyklą. Jų tarpe užu sta-lo sėdi žymus Sibirijos pa-trijotas, visuomenės veikė-jas garsus etnografas ir fol-kloro tyrinėtojas G. N. Po-tanin. Jis vienas iš pirmųjų pradėjo kelti sibiriečių susi-pratiną ir patriotizmą ir iki šiol visuomenę atstovavo. Jo širdžiai ta diena turi bū-ti labai brangi, — nes šia-ten išdavė vaisius tas me-

dis, kurį jis seniai pasodino nylimos šalies dirvoje. Be jo tikrai būtų pusė šventės t-buov; jis tebėra gyva jun-gė mūsų laikų su tais, kada Sibirijoje visuomenės visai nebuvo; buvo tikrai atskiri visuomenės veikėjai, išsis-klaidę po plačią Sibiriją; ga-lingu savo šauksmu jis kėlė iš ilgo sunkaus miego savo tautiečius. Dalyvaujant si-liriečių iškilmėje, gimė ma-las galvoje vaizdai iš mū-sų, lietuvių, atgimimo istori-jos, kaip panėši jų Potanin-į mūsų gerbiamejį Basanavi-čių, jų tautos kilmės istorija-į mūsų istoriją. Skirtumas tik tas, kad Sibirijos inteli-gentija auga ir jos eilias pa-paldo ateiviai iš Rusijos. Ča-visai kita tendencija: kiek-vienas inteligentas stengiasi darbuoties, rūpinasi šio kraš-to reikalais, aukodamas ir sa-vo vieką ir savo graši, o pa-rius kaip tik atbulai: kiek-vienas jaučiasi iš "Krolew-stwa" atėjęs, Varšavą savo sostapiiliu skaito, nė kiek vietiniais reikalais neušili-ona. Pastebėtina ir tai, kad tie patis lenkai, kurie pa-nus nenori vietiniais reika-lais rūpintis, bet dar sten-điasi pakilti koją lietuviams, čia (Sibirijoje) atkeliavę vi-sai kitais žmonėmis virsta. Sibirijos kultūros pakilimo istorijoje rastumėm daug vardu, lenkiškai skamban-čių, kurie pasidaravo šio krašto gerovė.

Ant tribunos užlipa vy-riausybės atstovas, žilas se-niukas kuratoriaus pagalbi-ninkas, apgarsinti, kad kur-sai įsteigti ir susijudino, kaip jaunas vaikinai, pirmą kartą prieš publiką išsineša... Suprantama: atidengti augū-tuosius moterų kėlus Rusi-joje ne kasdien. Jie pakėlė E. Z. Znamens, šio drebėti pradėjo nuo rankų plojimo, jam pasirodžius. Tai buvo pirmutinis momen-tas, kada visų jaunai į vlu-ną susiliejo ir išreiškė pa-tigarbą tam, kuris taip uoliai darbuosis Sibirijoje, koda-mas daug persektoijimų. Tai profesorius ir pirmutinis di-rektorius Tomske technolo-gų instituto; jo energija šis institutas pasidarė vienas iš geriausių mokslo įstaigų, ir už tai, atsidėkojant, buvo jis išsiustas į Archangelską.

Jis papasakojo istoriją į-steigimo kursų, ir istoriją moterų švietimosi.

Beto daug buvo prakalbų ir daug pasveikinimų: uni-versiteto, technologų institu-to — rektoriai, visokių orga-nizacijų, visuomenės veikė-jų, Dūmos atstovų, moterų gimnazijų, kitų kursų ir uni-versitetų, Sibirijos vietinės laikraštijos grupos žmonių po 30—40 advokatų, inžinierių ir t.t. ir t.t. Visi atnešė savo pasveikinimus ir kuo-geriausius linkėjimus išro-dė, jog Tomsas tą dieną bu-vo susirišęs tūkstančiai ry-šių su visomis Sibirijos ker-telėmis, kur tik yra nors kiek kultūrinio gyvenimo.

Martynas Yčas.

"Viltis".

THE HEIGHTS DEPOSIT BANK.

Kampas E. Market ir Han-cock Sts.

Moka J nuosimėjus nuo su-dėty joje pinigų. Teipgi slun-čia pinigų į visas svieto da-lis, kaip antai į Rusiją, Len-kiją, Lietuvą, Austriją ir taip toliau. Attdara nuo 9 val. ryto iki 3 val. popiet.

(Tasa).

Kitas, tik ka atsiliekę, Dievo baumsės pavyzdys už
mūsų negerbimą — veržiasi man ant lūpų. Girdėjau jį ne
mažai vieno klebono, kuris savo pašaukime daug ko
pasitęsė. "Neužtikrinu į klastų pradžia — kalbėjo gerbia-
mas klebonas — buvo pas mane papjūtieta, žmogus be
širdies ir tikėjimo, kuris vėl ko pajaukdavo, ko įgintas
nebuvo. Būna negerbti. Jo vias sumanymai buvo tam

Toliaus bus.

— Ryt negalėsis brangio-

200,000 asmenų — visi kiti
esą darbininkai!